KESKKONNAMINISTEERIUM

NTA tegevuskava meetmete rakendamisest

Põllumajanduse veekaitse töörühm

Ann Riisenberg
Keskkonnaministeerium / veeosakonna nõunik
10.12.2021

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.1 NTA hajaasustusega piirkondade eramajapidamiste veevarustuse korraldamise juhiste uuendamine ja koolituste korraldamine kohalikele omavalitsustele. Tähtaeg 2024, täitja KeA

Täitmine:

26.10 toimus kolmas osa NTA KOV-ide koolitusest Väike-Maarja vallas, sh tutvuti suurfarmi keskkonnarajatiste, karsti ja kaasaegsete põlluharimispraktikatega.

2023 I poolaastaks lepiti kokku viimase etapi koolitus, mille osas ootame KOV-delt ettepanekuid.

Kohapeal välja toodud teemadeks olid VMK meetmed ja nende rakendamine ning konkreetse näite põhjal põhjus-tagajärg välja toomine põllumajandusliku tegevuse mõjust puurkaevu veekvaliteedile (toitealad)

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.2 NTA kaevude NO_3 ja taimekaitsevahendite sisalduse seire riikliku põhjavee seire NTA põhjavee seire alamprogrammi raames (pidev), täitja KeM

Täitmine:

2021.a. NTA põhjaveeseire lõpp-aruanne asub KESE-s

2022.a. seire lõpetatud – aruanne pooleli

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus

NITRAADITUNDLIKU ALA PÕHJAVEESEIRE 2021

Lõpparuanne
Riikliku keskkonnaseire programm
Põhjaveeseire

Tallinn 2022

EKUK

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.3 Seire käigus ilmnenud saastunud või ohustatud kaevuveega kaevude teavitustöö kohalikele omavalitsustele (pidev), täitja KeA

Täitmine

2021 põhjaveeseire tulemuste põhjal on koos selgitustega kohalikele omavalitustele (16 KOVi) 05.05.2022 edastatud

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.4 Hajaasustuse elanikele kvaliteetse joogivee tagamiseks kaevude asendamine hajaasustuse programmist (pidev), täitja KOV (Puurkaevude rajamine taotluste alusel)

Täitmine:

Analüüs kaevude rajamise kohta koostatakse NTA tegevuskava 2021-2024 täitmise hindamise käigus.

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.5 Hajaasustuse programmi andmebaasi täiendamine, 2021, täitja RaM (RTK)

Täitmine:

Riigi tugiteenuste keskus on hajaasustuse programmi toetuse saajate andmebaasi on lisanud veeru, mis näitab, kas toetuse saaja uus rajatud kaev asub NTA-l ja millise põhjaveekogumiga see on seotud.

1. Tervisele ohutu joogivee tagamine hajaasustusaladel. TEGEVUSED

1.6 Hüdrogeoloogiline uuring, mille käigus luuakse põhjavee mudel põllumassiivide läheduses paiknevatele puurkaevude piirkonnas, kus on nitraatide ja taimekaitsevahendite kasvusuundumused, 2024, täitja KeA

Täitmine:

Läbirääkimised hinnapakkumiseks on alanud. Hinnapakkumise tähtaeg 2022.a.

Töödega alustamine 2023 märts/aprill

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.1 Õigusaktides kehtestatud veekaitsenõuete järgimiseks vajalike ruumiandmete analüüs, 2022, täitja KAUR

Täitmine: Töö esimeses etapis kaardistati Põllumajandussektorile kättesaadavad ja veekaitsenõuete täitmiseks vajaminevad ruumiandmed. Teises etapis viidi läbi kvalitatiivne uuring (intervjuud) erinevate osapooltega, kes neid ruumiandmeid kasutavad. Selleks moodustati valim ettevõtetest ning kooskõlastati see erinevate põllumajandustootjaid esindavate ühendustega ning saadi ka vajalikud kontaktid. Intervjuud viidi läbi põllumajandustootjatega, järelevalveasutustega, põllumajanduse konsulentidega ja andmete haldajatega. Intervjuude tulemusi tutvustatakse 2022. aasta detsembris ning seejärel otsustatakse järgmiste tegevuste osas.

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.2 Põllumajanduse veekaitsenõuete ruumiandmete (avaandmete) kättesaadavaks muutmine ning vajadusel töövahendi arendamine, 2023, täitja KAUR, KeMIT

Täitmine:

NTA tegevuskava meetme 2.1 sisendi põhjal järgmised sammud

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.3 NTA oluliste allika- ja karstialade nimistu üle vaatamine ja piiride korrigeerimine, 2022, täitja KAUR

Täitmine:

Uuring läbiviidud 2022.a. Tallinna Ülikooli poolt

NTA määruse muutmine 2023. aastal

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.4 Sõnnikuhoidlate ja silohoidlate korrastamiseks ja rajamiseks toetusvõimaluse loomine, 2021, täitja MeM

Täitmine:

ÜPP strateegiakavasse 2021-2027 planeeritud sekkumised "Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud“, "Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed„, "Uute ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine"

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.5 Sõnniku- ja silohoidlate korrastamine ja rajamine, 2024, täitja MeM

Täitmine:

Analüüs sõnniku- ja silohoidlate korrastamise ja rajamise kohta koostatakse NTA tegevuskava 2021-2024 täitmise hindamise käigus

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.6 E-põlluraamatu juurutamise eeltegevused, 2024, täitja PMK

Täitmine:

E-põlluraamatu väljatöötamise ja juurutamisega seotud eeltegevuste täitja PRIA. MAK arengukava 2016-2020 muudatuse tulemusel tõstetakse 1,3 miljonit eurot teadmussiirde meetmest tehnilisse abisse, mille abil kavatsetakse e-põlluraamat koos vajalike õigusaktide muudatustega välja töötada.

2. Keskkonnasäästlike tehnoloogiate rakendamine põllumajanduses. TEGEVUSED

2.7 Toitainebilansi rakendamise eeluuring, 2024, täitja PMK

Täitmine:

E-Põlluraamatu valmimisel planeerib MeM leida võimaluse siduda toitainete bilansi kalkulaatori e-põlluraamatuga. ÜPP strateegiakava 2023-2027 sekkumiste kavanditesse (KSM) on planeeritud nõue sellise abivahendi valmimisel selle kasutamine.

3. Põllumajandustootmise mõju uuringute ja seirete korraldamine NTA-I ning leevendusmeetmed. TEGEVUSED

3.1 Loomakasvatusettevõtete sõnnikukäitluse, sõnnikuhoidlate ja silohoidlate inventuur, 2024, täitja KeM

Täitmine:

Algus planeeritud 2023.aastasse

3. Põllumajandustootmise mõju uuringute ja seirete korraldamine NTA-I ning leevendusmeetmed. TEGEVUSED

3.2 Keskkonnasõbralikud silotootmise tehnoloogiad. Hilisem alustamise aeg 2024, täitja EPKK

Täitmine:

EPKK eelprojekt sai heakskiidu, põhiprojekt on esitatud Interreg põhitaotlusvooru. Projekti kavandatud algus 2023

3. Põllumajandustootmise mõju uuringute ja seirete korraldamine NTA-l ning leevendusmeetmed. TEGEVUSED

3.3 Meetmete rakendamise tõhususe mõõtmine pilootpiirkonnas 2023-2025. Tähtaeg 2029, täitja KeM

Täitmine:

Leping sõlmitud TalTechiga

3. Põllumajandustootmise mõju uuringute ja seirete korraldamine NTA-I ning leevendusmeetmed. TEGEVUSED

3.4 LIFE IP CleanEST projekti tegevus C.10 “Keskkonnameetmete rakendamine põllumajanduses”, 2023, täitja KeM

Täitmine:

CleanEst projekti tegevused plaanipärased. 2022. aasta lõpuks valmis aruanne põllumajanduse mõjust pinna- ja põhjavee kvaliteedile.

3. Põllumajandustootmise mõju uuringute ja seirete korraldamine NTA-l ning leevendusmeetmed. TEGEVUSED

3.5 NTA-d puudutavate uuringuideede pank, 2024, täitja KeM

Täitmine:

Ideekirjeldused saadud EPKK-lt

4. Teadlikkuse tõstmine ja kontrolli tõhustamine. TEGEVUSED

4.1 Põllumajanduse veekaitse töörühma jätkamine, pidev, täitja KeM

Täitmine:

Keskkonnaministri käskkirja muutus seoses töörühma liikmelisusega.

Töörühma kohtumine 15.12.2022

4. Teadlikkuse tõstmine ja kontrolli tõhustamine. TEGEVUSED

4.2 Konsulentide veekaitsealase teadlikkuse tõstmine, 2021, täitja MES

Täitmine:

Koostöös Maaeluministeeriumiga koostatud põllumajandus-veekaitsealane õppekava, mis on kinnitatud MES juhatuse poolt.

Õppekava alusel viidi läbi konsulentidele koolitus märtsis 2022

4. Teadlikkuse tõstmine ja kontrolli tõhustamine. TEGEVUSED

4.3 Kaugseireandmete kasutamisvõimalused järelevalveks, 2022, KKI (KeA)

Täitmine:

Tegevusega hetkel edasi minna ei planeerita

4. Teadlikkuse tõstmine ja kontrolli tõhustamine. TEGEVUSED

4.4 NTA põllumajandustootjate veekaitsealane koolitusprogramm, 2024, täitja MeM

Täitmine:

Koostöös Maaeluministeeriumiga koostatud veekaitsealane koolitusprogramm.

Koolitusprogrammi alusel on toimunud kolm õppepäeva 16.03.22, 12.04.22, ja 13.12.22

KESKKONNAMINISTEERIUM

Uus Maa-ameti kaardirakendus „Kalded ja nitraaditundlikala“

Põllumajanduse veekaitse töörühm

Ann Riisenberg
Keskkonnaministeerium / veeosakonna nõunik
15.12.2022

Mürakaart +
Ohtlikud käitised, veevarustus, veeohutus +
Palverännutee +
Planeeringud +
Pärandkultuur +
Pärandniidud +
Riigimaa kasutus +
Riigimaade oksjonid +
Ristipuud +
RMK metsatööde kaart
Sadamakaart +
Soojussaared +
Teeregister (Transpordiamet) +
Veemajanduskavade meetmed 2022-2027 +

info » Versioon: X-GIS 2

info » Versioon: X-GIS 2

info » Versioon: X-GIS 2

info » Versioon: X-GIS 2

info » Versioon: X-GIS 2

info » Versioon: X-GIS 2

KESKKONNAMINISTEERIUM

Planeeritavast uuringust „Nitraaditundlike alade nimistu läbi vaatamine, vajadusel nimistu muutmise või täiendamise ettepanekute esitamine koos mõjuanalüüsiga“

Põllumajanduse veekaitse töörühm

Ann Riisenberg
Keskkonnaministeerium / veeosakonna nõunik
15.12.2022

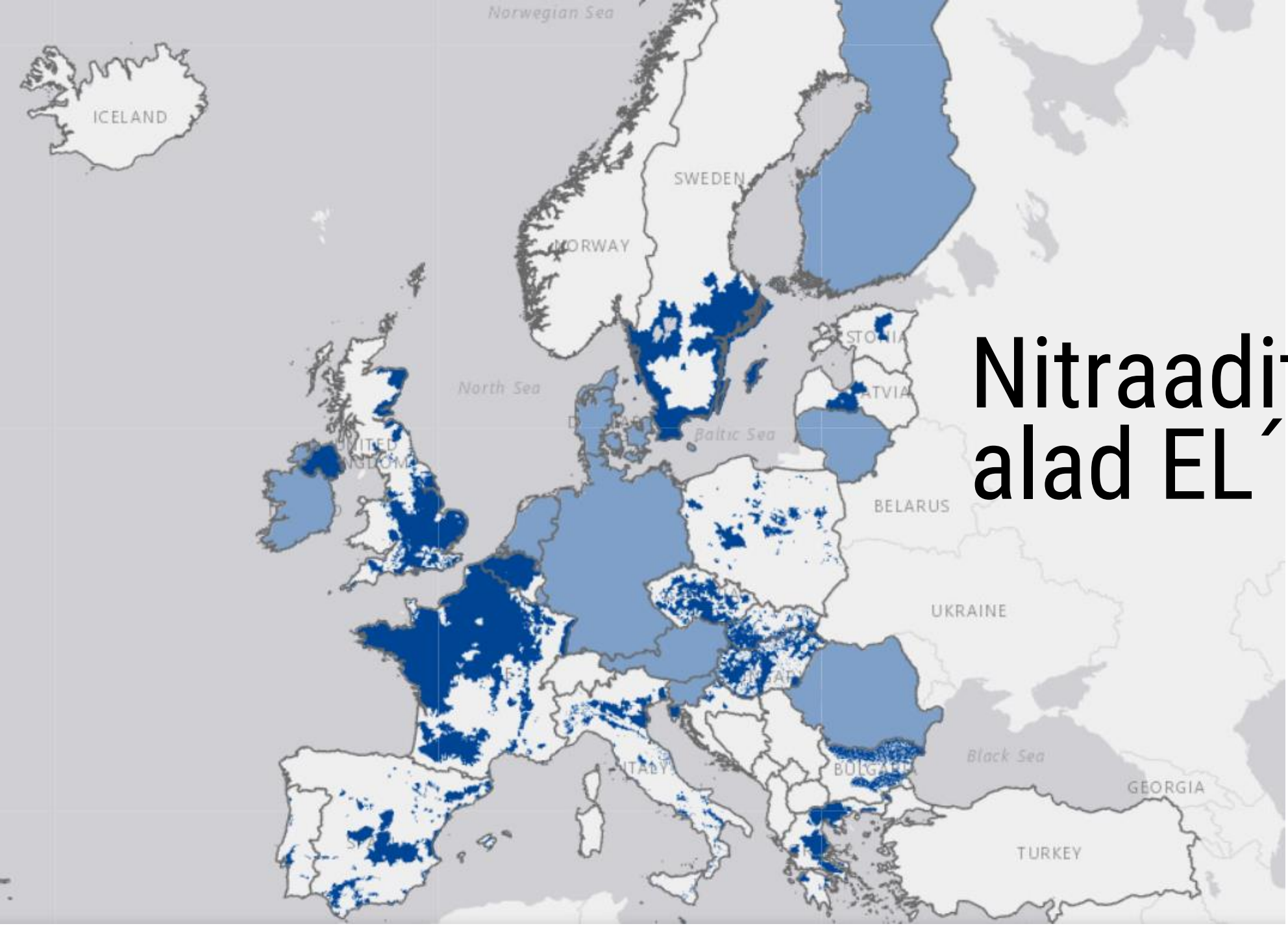

Nitraaditundlikud alad EL´s

NTA veekaitsemeetmete, tegevusprogrammide tõhususe hindamine

- Liikmesriigid esitavad komisjonile iga järgneva nelja aasta kohta aruande nitraadidirektiivi rakendamise kohta.
- *Viimane aruandlusperiood 2016-2019.*
- *Eesti seireandmed ja ND täitmise raport saadetud EK-le 2020 II poolaasta.*
- Euroopa Komisjon annab korrapäraselt aru EN-le ja EP-le nitraadidirektiivi rakendamisest liikmesriikides.
- *Viimane avaldatud aruanne 2016-2019* ***(LINK ASUB SIIN)***

Kokkuvõtvalt põhjaveekvaliteedist 2016-2019

Üle 50 mg/l nitraadi sisaldusega põhjavee seriejaamade osakaal Eestis

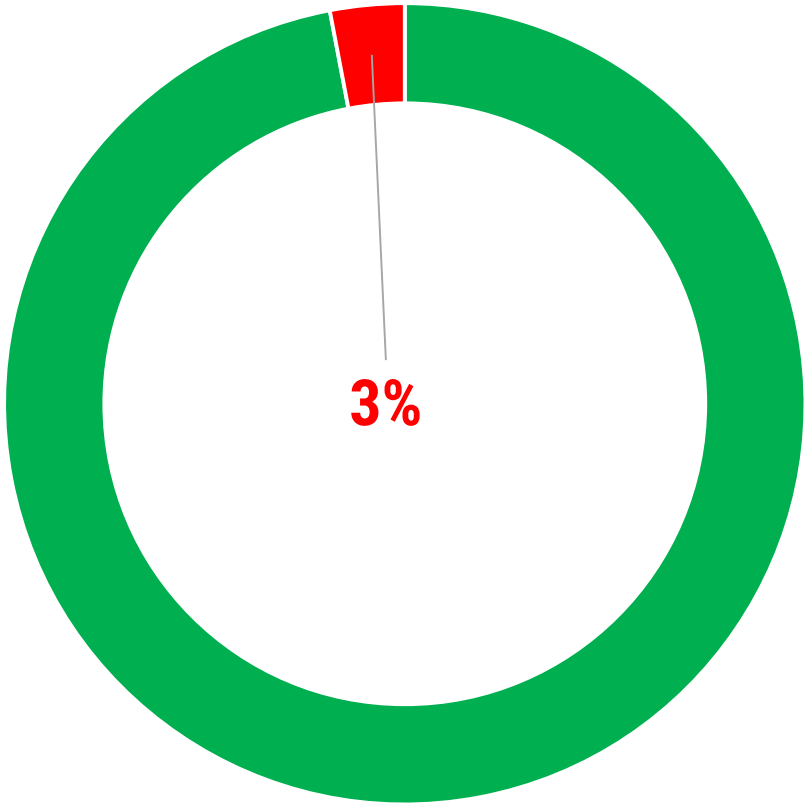

NO3 sisaldus põhjavees alla 50 mg/l

NO3 sisaldus põhjavees üle 50 mg/l

Üle 50 mg/l nitraadi sisaldusega põhjavee seriejaamade osakaal NTA-l

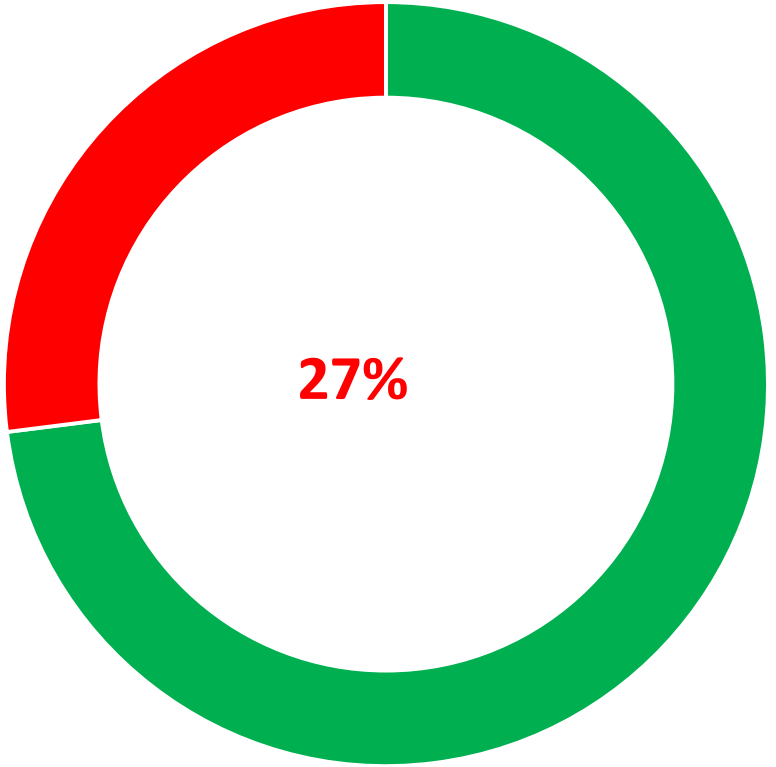

NO3 sisaldus põhjavees alla 50 mg/l

NO3 sisaldus põhjavees üle 50 mg/l

Kokkuvõtvalt põhjaveekvaliteedist 2016-2019

Üle 5 mg/l nitraadi sisalduse suurenemisega põhjavee seirejaamade osakaal Eestis

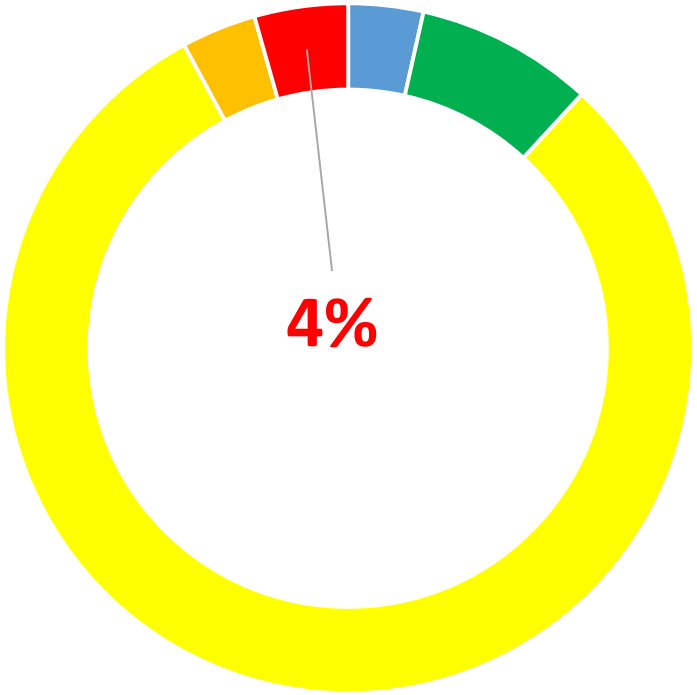

- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -5 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -5 kuni -1 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -1 kuni +1 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees +1 kuni + 5 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees +5 mg/l

Üle 5 mg/l nitraadi sisalduse suurenemisega põhjavee seirejaamade osakaal NTA-l

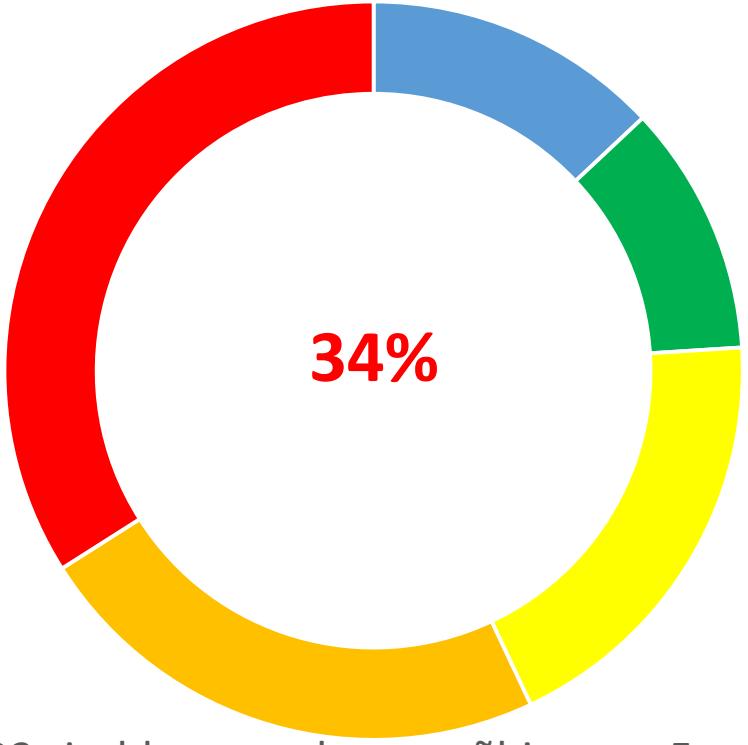

- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -5 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -5 kuni -1 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees -1 kuni +1 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees +1 kuni + 5 mg/l
- NO3 sisaldus suundumus põhjavees +5 mg/l

Kokkuvõtvalt pinnaveekvaliteedist 2016-2019

Eurofeerunud pinnaveega seirejaamade osakaal Eestis

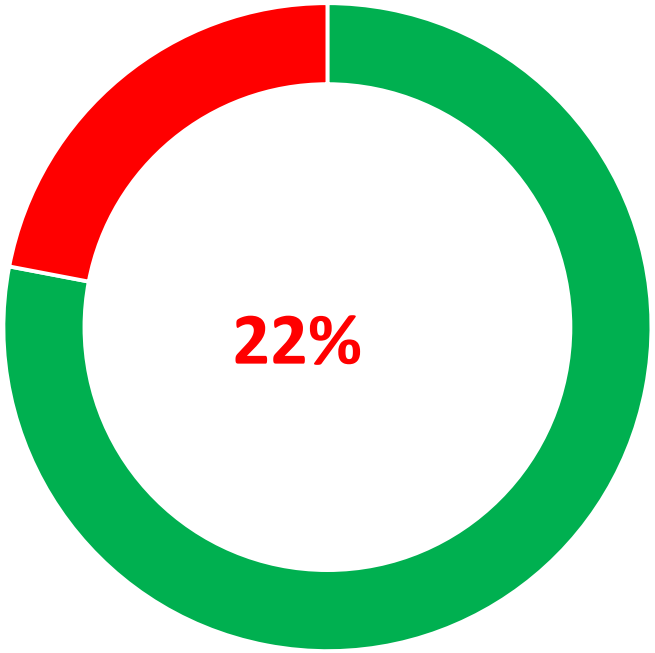

Eurofeerunud pinnaveega seirejaamade osakaal NTA-l

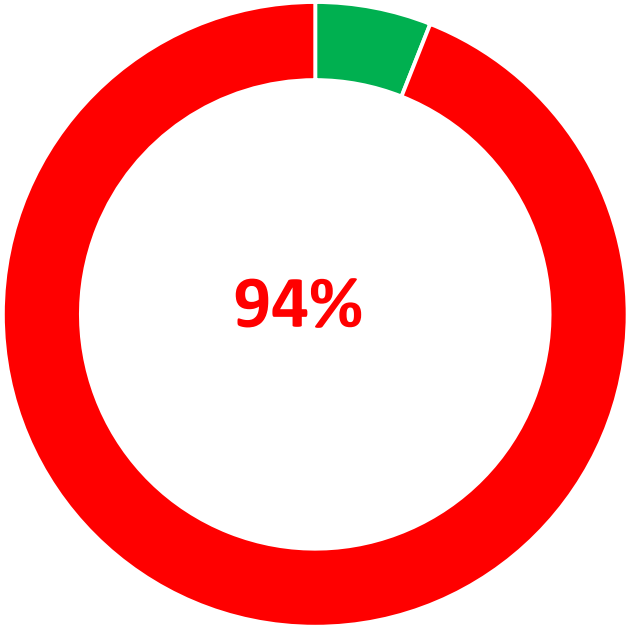

- Eutrofeerumata pinnavee seirejaamade osakaal
- Eutrofeerunud pinnavee seirejaamade osakaal

- Eutrofeerumata pinnavee seirejaamade osakaal
- Eutrofeerunud pinnavee seirejaamade osakaal

Veekvaliteedi prognoos

- Arvestades lämmastikväetise kasutamise kasvu, kasutuses oleva põllumajandusmaa pindala suurenemise ja loomade arvu kasvu prognoosi ning ilmastikutingimuste seost, **ei ole nitraadisisalduse** ja eutrofeerumise taseme **vähenemist** võimalik järgmistel arundlusperioodidel **ette näha**.

EK soovitused Eesti 2016-2019 raporti põhjal

- The Commission **recommends** Estonia to **revise** the designation of **NVZ** to **include areas** that drain into waters that are eutrophic and to **revise** its **action programme** in particular **to reduce and prevent** eutrophication of inland and marine surface waters where the agricultural pressure is significant.
- Komisjon soovitab Eestil korrigeerida nitraaditundliku ala selliselt, et see hõlmaks ka neid alasid, mis voolavad eutroofsetesse veekogudesse
- Komisjon soovitab Eestil põllumajandussurvega aladel rakendada täiendavaid veekaitsemeetmeid (tegevuskavas), mis aitavad vähendada ja peatada eutrofeerumist siseveekogudes ja rannikuveekogudes.

NTA laiendamisvajaduse uuring

- Keskkonnaministeeriumil on plaanis 2023. aastal läbi viia teadus-arendusuuring, mille tulemusel antaks riigile soovitused ja ettepanekud nitraaditundlike alade nimistu muutmise kohta koos põhjaliku mõju-analüüsiga. Uuringu tulemusena valmib ka mudel/metoodiline juhend, mille alusel on riigil võimalik edaspidi metoodilisemalt kaaluda ja põhjendada NTA laiendamis

NTA laiendamisvajaduse uuring

- Uuringus analüüsitakse ühe alternatiivse variandina ND artikli 3. punkt 5 rakendamise võimalikku otstarbekust Eestis koos sellega kaasneva õigusruumi muudatusvajadusega.
- *Liikmesriigid on vabastatud tundlike alade (NTA) kindlaksmääramise kohustusest, kui nad koostavad ja rakendavad tegevusprogramme (Veeseaduse nõudeid) kogu oma riigi territooriumil.*
- Alternatiivse variandi analüüsimisel viiakse läbi ka põhjalik mõjuanalüüs, sh teiste õigusaktide muutmise vajadus ning sellega kaasnevad mõjud.

NTA laiendamisvajaduse uuring

- Uuringus tehtud nitraaditundlike alade nimistu täiendamise, muutmise ning ka ND artikli 3.5 rakendamise ettepanekute kohta tuleb läbi viia analüüs, kus hinnatakse ja kirjeldatakse seireprogrammi muutmise vajadus koos eelarvelise maksumusega, lähtudes ND artiklist 5 punkt 6, artiklist 6 ja Eesti NTA põhjavee pestitsiidide seire eesmärkidest.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Ann.riisenberg@envir.ee